

K E T V I R T I E J I M E T A I. Vaiko kalba.

Šiame amžiuje baigiasi fiziologinis šveplavimas. Keturių metų vaikai turėtų mokėti tarti visus kalbos garsus, tačiau kartais sudėtingiausios artikuliacijos garsų mokymasis užsitęsia. Garsų š, ž, č, dž, r, neretai – k, g, l taisyklingai neištaria dar daugelis vaikų arba garsus, kuriuos jau gali ištartti, pakeičia lengviau tariamais garsais.

Ketvirtųjų metų vaikų kalba gramatiškai gana taisyklinga, žodynas pakankamai platus. Gramatinių klaidų sakininėje kalboje (palyginti su trečiaisiais metais) nedaug ir vis mažėja. Todėl vaikų kalba būna gerai suprantama klausytojui. Ketvirtaisiais metais mažieji daug kuria, fantazuoja, intensyviai bendrauja su aplinkiniais. Šio amžiaus vaikai daug klausinėja, taip plėsdami aktyvųjį ir pasyvųjį žodyną.

Tobulėja sunkesnių žodžių tarimas. Jau vartoja dviejų – trijų – keturių skiemenų žodžius įvairiems daiktams, veiksmams ar daiktų požymiams apibūdinti. Vaikai gali pasakyti, pavyzdžiui, kas pats didžiausias ir kas pats mažiausias. Jie išmoka sudaryti mažybinius, maloninius žodžius (mašinytė, rankytė, lovytė ir pan.).

Kalbėdami apie save vartoja žodžius „aš“, „man“, „mane“. Atskirų vaikų žodyno apimtis skirtinga. Žodžių atsarga labai priklauso nuo gyvenimo sąlygų ir bendravimo su vaiku kiekybės. Šiame amžiuje dar labiau pasireiškia „kalbos perliukai“, nes mažieji kuria žodžius. Jie gali prikurti įvairių žodžių, pridėti priešdėlių, priesagų ar sujungti du žodžius. Ketvirtaisiais metais intensyviai plėtojasi rišlioji kalba.

Nupiešę piešinį, vaikai gali paaiškinti, ką nupiešė. Jie jau sugeba pasakoti ir be paveikslėlių. Pasakojimai dažniausiai susiję su išgyventais įvykiais. Mažieji mėgsta klausytis sekamų ar skaitomų pasakų, domisi knygelių iliustracijomis.

Rekomendacijos tėveliams:

- **Vaikai kalba mėgdžiodami suaugusius, todėl nekalbėkite „vaikų kalba“, t. y. netarkite netaisyklingai jų pasakytų žodžių.**
- **Minčių raišką skatinkite klausimais: kada? kur? kodėl? kaip? koks (-ia)?**
- **Žaiskite kalbą lavinančius žaidimus, sekite pasakas, kartu kurkite juokingas istorijas.**
- **Padėdami klausimais kas?, ką veikia?, prašykite, kad vaikas pasakytų, ką mato siužetiniuose paveikslėliuose.**
- **Skatinkite vaiką pasakoti apie patirtus įspūdžius, žaidimus su draugais, pamatytą filmuką, savo dieną, praleistą darželyje.**

Logopedo konsultacija reikalinga, jei:

netiksliai taria arba visai negali ištarti daugelio kalbos garsų;

nesupranta gramatinių kategorijų (laiko, giminių, skaičių);

kalboje vyrauja dar daug agramatizmų;

negali kalbėti apie tai, ko nemato;

neatsako į klausimus apie save ir artimą aplinką;

neužduoda klausimų K...?;

nesudaro sudėtingesnių 5- 6 žodžių sakinių;

negeba palaikyti pokalbio.